

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. M. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego
z dnia 3 kwietnia 2008 r.,
w sprawie z wniosku D. M.
przy uczestnictwie J. M.
o podział majątku dorobkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 października 2012 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 29 grudnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy odrzucił skargę uczestnika J. M. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem tego Sądu z dnia 3 kwietnia 2008 r. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że uczestnik w piśmie z dnia 27 lipca 2010 r. traktowanym przez niego jako skarga o wznowienie postępowania, powołał się na swoje liczne pisma składane do akt sprawy po prawomocnym zakończeniu postępowania i dowody w nich zawarte oraz dowody postaci w oświadczeń - z dnia 20 lipca 2010 r. K. C. dotyczącego spłaty w dniu 24 grudnia 2000 r. pożyczki udzielonej mu w dniu 15 maja 1997 r., A. O. z dnia 24 lipca 2010 r. dotyczącego spłaty do dnia 16 grudnia 2001 r., w formie wykonania drzwi, pożyczki udzielonej mu w dniu 4 kwietnia 1995 r. i H. M. z dnia 8 maja 2007 r. odnoszącego się do darowizny zdziałanej przez jego matkę w okresie, kiedy zamierzał kupić samochód marki Tico. Domagał się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, z przesłuchania wnioskodawczynie oraz z przedłożonych oświadczeń w celu prawidłowego rozliczenia samochodu oraz możliwości wydzielenia w budynku położonym w M. przy ulicy U. dwóch lokali mieszkalnych. Sąd Okręgowy stwierdził, że skarga oparta na podstawie przewidzianej art. 403 § 2 k.p.c. nie wskazuje w ogóle na brak możliwości skorzystania w zakończonym postępowaniu z okoliczności faktycznych, czy środków dowodowych, jak też na dochowanie terminu określonego art. 407 § 1 k.p.c. Ponadto nie podaje, co istotnego dla skuteczności wniesienia skargi i jej podstawy znajduje się w licznych jego pismach, skoro brak w nich okoliczności, czy dowodów, których nie mógł wcześniej powołać. Umowy pożyczek były przedmiotem analizy przez Sądy w postępowaniu rozpoznawczym. Formalne wskazanie podstawy bez jej merytorycznego uzasadnienia nie dawało podstawy do przyjęcia, że ona w rzeczywistości występuje.

Skarżący w zażaleniu domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia zarzucając, że dochował terminu wskazanego w art. 407 § 1 k.p.c., na co wskazuje zestawienie daty wniesienia skargi z datami oświadczeń złożonych przez K. C. i A. O. Oświadczenia te bez wątplenia stanowią środki dowodowe, które miałyby wpływ na wynik sprawy, a ich uzyskanie było możliwe dopiero po zakończeniu postępowania w sprawie. Nie stanowią o podstawie same umowy pożyczek, ale

właśnie oświadczenia, które nie były analizowane przez Sąd wydający skarżone postanowienie. Takie samo znaczenie mają pozostałe dokumenty, na które powołuje się w skardze, czego bezzasadnie nie dostrzegł Sąd Okręgowy. Zaznaczył ponadto, że na tym etapie postępowania nie jest dopuszczalne rozważanie, czy przyczyna wznowienia rzeczywiście istnieje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia umożliwiającym wzruszenie prawomocnych orzeczeń, dlatego podlega szczególnym rygorom odnośnie formy i treści, które określone zostały w art. 409 k.p.c. i mają odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. Wnoszący zatem skargę powinien spełnić łącznie wszystkie objęte nim wymagania, do których należą: oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, dochowanie warunków przewidzianych dla pozwu, wskazanie podstawy wznowienia i jej uzasadnienia, przytoczenie okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do wniesienia skargi oraz wnioski o uchylenie lub zmianę zaskarżonego orzeczenia. Niedochowanie warunków przewidzianych dla pozwu (wniosku) powoduje zwrot pisma, a wniesienie skargi po upływie terminu określonego w art. 407 k.p.c., niedopuszczalnej lub nieopartej na ustawowej podstawie, jej odrzucenie. Wskazanie podstawy wznowienia, które wyczerpująco wymienione zostały w art. 401, 401¹, 403 k.p.c., powinno być dokonane poprzez określenie okoliczności uzasadniających złożenie skargi o wznowienie postępowania, co wraz z uzasadnieniem podstawy wznowienia jest niezbędne przy badaniu dopuszczalności wznowienia. Dominujący jest w orzecznictwie pogląd, podzielany w rozpoznawanej sprawie, który przyjmuje, że badanie przesłanki oparcia skargi o wznowienie postępowania na ustawowej podstawie nie ogranicza się do kontroli, czy wskazane w skardze okoliczności odpowiadają ustawowym podstawom wznowienia, ale obejmuje również ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNC 1968 nr 8-9, poz. 154; z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, niepubl.; z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biul. Sądu Najwyższego z 2005 r. nr 9 poz. 14; z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz.

48; z dnia 14 maja 2009 r., I CZ 20/09, niepubl.; z dnia 3 lutego 2011 r., II UZ 47/10, niepubl.; z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, niepubl. z dnia 18 kwietnia 2011 r., III UZ 6/11, niepubl.). Możliwość wznowienia postępowania na podstawie przewidzianej art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od łącznego zaistnienia przesłanek wykrycia po uprawomocnieniu się orzeczenia nowych faktów, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, możliwości ich wpływu na wynik sprawy oraz niemożności skorzystania z nich przez strony w poprzednim postępowaniu. Przedstawienie środków dowodowych lub okoliczności faktycznych, które nie było możliwe w zakończonym postępowaniu, nie może odnosić się do okresu po jego zakończeniu. Podstawą wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. mogą być tylko okoliczności w poprzednim postępowaniu w ogóle nieujawnione i wówczas nieujawnialne. Jeżeli w poprzednim postępowaniu istniała obiektywna możliwość powołania się na okoliczności faktyczne i środki dowodowe, a zaniechanie strony w tym przedmiocie było następstwem jej opieszałości, zaniedbań, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby powołania, to nie zachodzi podstawa przewidziana wymienionym przepisem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 601/09, niepubl.; postanowienia z dnia 15 maja 1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969 nr 2, poz. 36; z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, niepubl.; z dnia 17 stycznia 2001 r. IV CKN 1515/00, Nielub.; z dnia 12 lutego 2004 r., V CZ 158/03, niepubl.; z dnia 4 marca 2005 r., III CZ 134/04, niepubl.). Nie stanowi nowego dowodu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. tego rodzaju dowód, z którego strona mogła skorzystać przy dołożeniu należytej staranności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2009 r., II CZ 16/09, niepubl.). Środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się orzeczenia nie stanowi podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. Odnosi się to również do powoływanej przez skarżącego „nowej okoliczności faktycznej”. Chodzi bowiem o to, że musiałyby powstać przed rozstrzygnięciem sprawy - w trakcie postępowania i przed jego zakończeniem, a jedynie nie były znane (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 132/11 niepubl.; z dnia 6 maja 2010 r., III PZ 3/10, niepubl.).

Odnosząc wypracowane w orzecznictwie zapatrywania związane z wykładnią art. 409, 410 § 1 i 403 § 2 k.p.c. na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że

Sąd Okręgowy dokonał badania przesłanki oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia zgodnego z przyjmowanym rozumieniem art. 410 § 1 k.p.c. Nie było podstaw do uznania, że doszło do merytorycznej oceny podstawy wznowienia. Nie stanowi jej stwierdzenie, że objęte oświadczeniami umowy pożyczek były przedmiotem rozważań w prawomocnie zakończonym postępowaniu. Nie mogło odnieść zamierzonego skutku przedstawianie jako nowych dowodów oświadczeń złożonych przez K. C. i A. O. po prawomocnym zakończeniu postępowania. Odrębnym zagadnieniem, które nie może być rozpatrywane w ramach oceny zażalenia, jest charakter tych oświadczeń jako środka dowodowego. Niezależnie od tego, niewystarczające i nawet nieuprawdopodobnione było stwierdzenie w zażaleniu, że złożenie tych oświadczeń było możliwe po zakończeniu postępowania, skoro dotyczą okoliczności zaistniałych w latach 1995 do 2001 r. Liczne pisma złożone przez skarżącego do akt zawierają żądania przeprowadzenia postępowania dowodowego, kwestionują ocenę dowodów dokonaną w sprawie prawomocnie zakończonej i prawidłowość wydanych orzeczeń. Wbrew stanowisku zażącego, to jego obciążał obowiązek wskazania jakie dokumenty lub okoliczności omawiane w licznych pismach i skardze wypełniają powołaną podstawę wznowienia. Podkreślenia wymaga kwalifikowany charakter skargi o wznowienie postępowania i związane z nim szczególne wymagania dotyczące jej sformułowania i wykazania, że powoływana podstawa rzeczywiście zachodzi, czego nie spełnia ogólnikowe odwoływanie się do tych pism. Termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania dotyczący podstawy objętej art. 403 § 2 k.p.c. biegnie, stosownie do art. 407 § 2 k.p.c., od dnia w którym skarżący dowiedział się o podstawie wznowienia. Stanowisko zażącego, że na dochowanie terminu wskazuje porównanie dat sporządzenia oświadczeń z datą wniesienia skargi nie jest trafne, bo należałoby łączyć go ewentualnie z możliwością uzyskania oświadczeń. Skarżący nie sprostął wymaganiu uprawdopodobnienia, że skarga złożona została w ustawowym terminie. Skarga podlegała zatem odrzuceniu zarówno z uwagi na niedochowanie terminu, jak i dlatego, że nie została oparta na ustawowej podstawie, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie w oparciu o art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.

